

Tendens og troværdighed

”At være kildekritisk” forbinder de fleste nok med at vurdere, om nogle taler sandt eller falsk. Er det løgn eller sandhed? Kan vi stole på oplysningerne? Er afsenderen troværdig? De spørgsmål er også gode at have i baghovedet, når vi laver historiske undersøgelser, ikke mindst når vi skal forholde os til oplysninger fundet online. Men kildekritik i historiefaget er mere end dét.

Meget af det materiale, du møder i historiefaget, er, uanset om faktuelle oplysninger er sande eller falske, farvet af bestemte synspunkter og ladet med værdier. Det kan være åbenlyse politiske synspunkter, det kan være begejstring eller modvilje, eller det kan være kulturelle opfattelser fra den periode og det samfundslag, som kildens afsender stammer fra.

Værdiladede opfattelser kalder vi i historiefaget for *tendens*, og kildens tendens viser sig i de holdninger og værdier, der mere eller mindre synligt skinner igennem. Hvis synspunkterne åbenlyst farver en kildes beskrivelse af for eksempel en person eller en begivenhed, taler man om en *tendentiøs* kilde.

Hvis du vil vide, hvad der faktisk skete i forbindelse med en historisk begivenhed, kan tendentiøse kilder være problematiske, fordi afsenderens synspunkter kan risikere at resultere i en forvrænget fremstilling af begivenhederne. Hvis du derimod er interesseret i afsenderens synspunkt eller opfattelse af begivenhederne, kan kildens tendens lige præcis være det, du leder efter.

Opgave:

- 1) Find en eller flere åbenlyst værdiladede (tendentiøse) kilder i dette kapitel, og begrund med et eller flere konkrete citater, hvorfor kilden er tendentiøs.
- 2) Overvej, om der er spørgsmål, som kilden/kilderne er særligt gode eller særligt dårlige til at besvare på grund af den åbenlyse tendens.